

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Осолинських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Сучасний стан угорського переселення і його значіння для Австрії.

(+) Викликане змаганнями незалежності угорське переселення прибирає зовсім інший вид, як се було давніше, а останній побут міністра-президента Векерлього у Відні впроваджує его в нову фазу так що годить ся ближше над сею справою задержати ся. Доси угорські політики уміли справи так повести, що всякі переговори про їх домагання вели ся виключно між ними і Кораною, хоч сі справи доторкували ся також важних і життєвих інтересів Австрії. Коли австрійське правительство, або австр. держ. рада відозвали ся при такій нагоді про свої інтереси, застерігали ся зараз угорські політики рішучо проти того і називали се вмішуванєм у внутрішні справи країв угорської корони. Тим способом уміли угорські політики висвдувати собі щораз нові уступки так, що нині задержали ся лише останні конечні звязи, які лучать обидві держави монархії на зверх яко державну цілість.

Австрійські правительства показували ся все слабими супроти змагань Угорщини до відокремлення і не находили також піддержки в держ. раді. І в правительстві і в держ. раді переважали ліберально-німецькі живля, котрі або пособлювали сим змаганням Угорщини, або супроти них показували ся немічними. Тепер обставини змінили ся, головний напрям австрійській політиці надає тепер сторонництво христ. суспільників і в правительстві має оно своїх речників а також в насліднику престолоа свого ходатая перед Кораною. Легко отже зрозуміти, що тепер з більшою рішучістю і австр. держ. рада і австр. правительство виступають що

до береження австр. інтересів в усіх переговорах між Австрією і Угорщиною і пильно глядять на всі змагання угорських політиків та бачно стоять на сторожі австр. інтересів. Се отже, що доси угорське правительсво обминало при нагоді якого небудь переселення або в ріжних переговорах, тепер вже не дасть ся обминути. Доси вели ся переговори лише між Кораною а Угорщиною, чути було голос Корони або Угорщини а властиво угорської коаліції, розходило ся о інтереси сах двох чинників, а тепер входить яко рішачий чинник Австрія, она також домагав ся береження своїх інтересів, чути тут голос австр. держ. ради і правительства.

Наслідком того угорське переселення не може покінчити ся переговорами між Кораною а угорським правительством, послуханя міністра-президента Векерлього у цісаря не покінчують справи, бо крім переговорів між тими двома чинниками показує ся неминуча конечність переговорів між угорським і австрійським правительством, бо потреба також до певної міри згоди австр. правительства, о скільки домагання Угорщини доторкують ся австр. інтересів.

Теперішній останній побут міністра-президента Векерлього не мав метою лише переговори з Кораною, щоби одержати відповідь на домагання Угорщини, бо він потребує крім того ще відповіді австрійського правительства. В тім отже проявляє ся ріжниця в порівняню з давнішими часами і се викликає в Угорщині велике вражіння.

З дотеперішного вислідку переговорів лише се певне, що Корона рішучо застерігає ся супроти розділу австро-угорського банку і бажає его мати спільною інституцією, бо яко така показала ся она, як ми се недавно в окремій статі виложили, мо-

гутним чинником народо-господарським і державним.

Але угорське правительсво має ще інші домагання іменно: заведеня винлат готівкою, поділу споживного податку, заведеня в 1917. році цлової лінії між Угорщиною і Австрією на певні роди товарів і признаня Угорщині деяких військових уступок, окрім угорської коменди, якої тепер не домагають ся. Як недавно домаганє розділу австро-угор. банку або бодай заведеня картельового банку для Угорщини зустрінulo ся у Відні з рішучим опором, так і домаганє заведеня цлової лінії між Угорщиною і Австрією не має вигляді. Вправді на зверх мали би обидві держави монархії супроти заграниці виступати яко цілість, але лінія цлова ділила би їх і Угорщина була би супроти Австрії в дійсности відокремленою, замкненою в народо-господарським, цлово-торговім напрямі державою.

Переговори Векерлього з міністром заграничних справ бар. Ерентальом довели до того, що австр. правительсво не відклонило прямо угорського домагання, а ним занимала ся рада міністрів а крім того скликано також велику угодову комісію, що занимала ся перед двома роками австро-угорською угодою. Переговори розпочато, але надії на уступки для Угорщини марні. І держ. рада і публична опінія австрійська і дневникарство опирають ся рішучо сему, щоби коштом Австрії роблено які небудь уступки Мадярам за те, щоби їх сойм міг вправильно працювати. З таким вислідом вернув Векерль до Будапешту. В другім тижні червця має до Відня приїхати Кошут на послуханя до монарха, щоби поінформувати Корону що до настрою незалежності, а одначе нема ніякого сумніву, що Корона не віддасть керми державної виключно в руки незалежності.

Сільвіо Пелліко.

Із днів мого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Держирук.

(Дальше).

З наших товаришів вийшли як невинні: проф. Gian-Domenico Romagnosi і граф Іван Arrivabene. Капітан Rezia і Canova були разом. Проф. Ressi лежав смертельно хорий в тюрмі.

— Ти отже, що не вийшли, засуджені. По щож чекати, щоби дещо розвідати ся? Хіба се, що бідний Ressi умре, або вислухає смертний засуд, чи не так?

— Гадаю, що так.

Кожного дня питаю я про нещасного.

— Стратив мову; відзискав, та горячує й не розуміє нічого; в смертних судорогах; плює кровю і ще горячує; стан погіршив ся і йому гірше; лежить в агонії.

Такі відповіді давали мені довгими тижнями. Вкінці одного ранку сказано мені: Він помер!

В очах мені заблїсла слеза а опісля потішав я себе тим, що він не чув свого засуду! Слідуючого дня, 21. лютого (1822), прийшов

по мене дозорець о десятій годві перед полуднем. Він завів мене до салі комісії й відійшов. Там був президент, судія слідчий й двох судів, коли я увійшов, підвели ся вони із своїх місць.

Президент звернув ся до мене з виразом співчуття й сказав мені, що надійшов засуд, що він був дуже строгий та що імператор його злагодив.

Слідчий судія прочитав мені вирок: Засуджений на смерть. Опісля перечитав цісарське письмо: Кара є замінена на 15 літ строгої тюрми, в кріпости Шпільберг.

Я одвітив: Нехай буде воля Божа!

В самій річі я мав намір прийняти сей страшний удар по християнськи, не показувати ані не укривати в собі жадної жадоби мести.

Президент похвалив мій спокій, порадив мені все таким бути, притім сказав, що від сего спокою може залежати заслужене по двох або трьох роках більшої ласки (місто двох або трьох, було їх далеко більше).

Також інші судії говорили до мене словами, повними доброти й надії. Та один з них, що в часі процесу видав ся мені дуже ворожо настроєним супротив мене, сказав мені чемне слово, в яким було щось трохи відливого; і се чемне слівце було облудне, бо в його погляді, присягнув би я, слідчий був сьміх й радість.

Тепер однак не міг би я присягнути на се, що так було дійсно. Але тоді кров в мені закипіла і я мусів здержати ся, щоб не попасти

в гнів. І коли мене хвалили за мою християнську терпелівість, то я тоді її стратив.

— Завтра, — сказав слідчий судія, — мусимо вам прочитати засуд публично; се є конечна формальність.

— Нехай буде, — замітив я.

— Від сеї хвилі дозволяємо вам, — додав, — бути в товаристві вашого приятеля.

Закликали дозорця, передали мене йому знов і наказали, щоб нас, в Марончеллі-м звели разом.

LII.

Як солодкою була хвиля для товариша й для мене, коли ми знов побачили ся по розлуці одного року й трьох місяців й по так великих терпіннях! Вдоволенє казало нам на кілька хвиль забути на засуд.

Я вирвав ся однак небавом з його обнять, щоби зловити за перо й написати до мого батька. Дуже я бажав, щоб вістка про мою незавидну долю дійшла до рідні від мене перед тим, заки її хто инший донесе, щоби спокій й релігійний настрій мого листу злагодив біль її серця. Судії обіцяли мені вислати сей час мій лист.

(Дальше буде).

Огляд часописий.

(Новий тижневик польський у Києві „Przegląd Krajowy“ прихильний українсько-руській справі. — Новий лист з України в білоруській тижневик „Наша Ніва“).

Недавно звіддали ми про намірене видавання в Києві польського тижневика, котрий має метою познакомлювати польську суспільність з українськими справами і таким обопільним опізнанем підготувати до зближення і порозуміння обидвох братніх народів. Тепер появилося вже перше число сеї нової часописи „Przegląd Krajowy“. Число се робить як найсимпатичніше вражіння. Новий тижневик для нас тим більше цікавий, що значну частину его змісту присвячено справам українського життя і освітленню їх з становища до нас дуже прихильного. Польська часопись навіть видавана на Україні, якаб присвятила стільки уваги нашим справам, се гага avis, і з сього погляду ми повинні з тим більшою втіхою повитати появу „Przegląd-y“, який може познайомити польських читачів з нами докладно і в правдивому освітленню — чого на жаль, не можна сказати про польське денникарство взагалі. Вступна стаття „Przegląd-y“ докладно поясняє програму і завдачу нової часописи:

„Відвічні населенці сеї землі (України), ми бажаємо працювати для її духовних і культурних відродіння. Наші предки давали краєвому і місцевому населенню те, що в ті часи повинні були давати: житє і маєтки, коли ставали хоробро і завзято в обороні краю перед слеповими наїздниками. То були дії Жолківських та Хмельницьких...“

„Тепер ми маємо інші обовязки: перш за все повинні ми боротись з новими ворогами краю: темнотою, безпорадністю люду. До сеї боротьби зобовязує нас наше привилейоване становище: та сила культурна і матеріальна, котру ми черпаємо з нашого краю і фізичної праці люду. Ми будемо закликати до праці, що має на меті загальне добро, бажаючи згуртувати коло нашої часописи всіх тих, хто вважає себе за справжніх громадян України, а не за часових населенців і чужинців...“

„Ми розпочинаємо культурну працю над нашим людом поруч з українською інтелігенцією як рівні з рівними, знайомлячи одпочасно громадянство наше з усіми проявами українського національного життя і працею української інтелігенції. В нашій часописі будемо працювати, ми, Поляки і Українці (Русини), виховані на польській культурі, в спільних звязаних з формами польської культури традиціях. Будемо отже зберегати звязь з польською культурою, ідучи поруч з національним рухом нашого люду. Для всесторонного освітлення життя нашого краю ми будемо радо уділяти місця для голосу Поляків і Українців, що стоять поза нашою групою“.

В дальшій редакційній статі „Два шляхи“ часопись докладніше вясняє своє становище органу групи, що має на меті працю на користь України при повній свободі національного самовизначення.

Часопись містить сталі відділи „З української печаті“, „Україніса“ і „З українського життя“ і крім того такі статі на українські теми: „Політичний процес у Львові“ (справа Січиньського), „Просвітці на Україні“, згадку Б. Лепко-го про К. Володковича, великого прихильника українського народу, що належав до спольщеної шляхотської семі, йогож віршованій переклад „Слово о полку Ігоря“, „Початки української печаті над Дніпром“ (тут завважити треба кілька фактичних неточностей), про кооперацийний рух на Україні, некрольог М. Аркаса з портретом, переклади з Пачовського і Стефаніка, рецензії на українські видання і т. ин. Судячи з першого числа, „Przegląd Krajowy“ справді дає досить повний огляд культурного і економічного життя на Україні.

(Конець буде).

Державна рада.

Передвчера по обопільній лайці між послами всеімцем Маліком і Чехом Рольсбергом розправляла бюджетова комісія дальше над етатом міністерства справедливости.

П. Бахман (нім. пост.) полемізував в довшій бесіді з Чехами; доказував, що они не мають ніякого права домагати ся переводження розправ в чеській мові в судах, положених в німецьких містах і округах, — як на приклад в Хебі.

Пос Пльой (слов. клєр) заявив, що Словінці противлять ся односторонній розвязці язикового питання законодатною дорогою виключно для чеського королівства; протестують проти сего енергічно і домагають ся управильнення язикової справи в цілій державі. Відтак критикував бесідник бюджет справедливости.

Пос. Немец (с. д.) заявив, що заява міністра внутрішних справ не дає надії на поліпшення умови. Бесідник жалувал ся на клясове судівництво і назвав конфіскаційні крактики в Чехії прямо страшними.

По дальшій розправі промовляли референти.

Референт др. Гломбінський вказав на те, що в язикових справах, котрі були головним предметом розправи, треба розрізнити: нестачу управильнення язикового питання і надужитя урядників. Надужитя урядників треба рішучо усунути. Не можна також похвалити, що в найвишнім трибуналі нарушують 27. § статута в некористь словінського язика. Що до управильнення язикового питання в поодиноких краях, то 19. артикул основних законів не дає до сего підстави, бо управильнення вимагає також і справа урядового язика та багато подробиць. Треба отже держати ся дотеперішної практики, поки спірні справи не будуть вирівнані. З огляду на ріжнородність відносин в поодиноких краях не можна язикової справи одностайно управильнити і вже із принципіальних річевих причин не можна поминати компетенції соймів. Дальше станув бесідник в обороні бозсторонности судий, на яку накладали ся деякі бесідники. Судий можуть милити ся так як інші люди, але коригувати їх мають інстанції. Загалом беручи, не маємо гіршого судейського стану як західні держави. Треба жалувати, що судий в поодиноких краях занадто приступні для політичної агітації і треба би бажати, щоби в своїй політичній діяльності руководили ся поміркованем, бо яко судий потребують довіря цілого населення. Бесідник виступає проти деяких замів пос. д-ра Олесницького що до відносин у східній Галичині. Домагає ся від міністерства справедливости, щоби карало надужитя всіх судових урядників без огляду на народність. Ставить внесенє, щоби передано правительству до розгляду резолюції, поставлені в ході розправи та внесенє, резолюції і петиції, передані комісії палатою.

Відтак прийнято бюджет міністерства справедливости в поіменнім голосованю 21 голосів проти 20.

Опісля почала ся розправа над міністерством просвіти. Звіт про „центральну управу“ предложив пос. Гурский.

П. Гломбінський реферував про відділ „середних шкіл“ і висє резолюцію з заявом до правительства, щоби суплєнати одержували і дальше дорожняний податок в сумі 200 К аж до управильнення платні та, щоби усунєно переповненє в середних школах в Галичині через осовуване промислових і торговельних шкіл.

Відтак зложили ще звіт отсі референти: пос. Штайнвендер (штүка), пос. Фуке (віроісповіданє) і пос. Аверспєрг (релігійний фонд). На сїм перервано розправу. Продовженє буде на слїдуючім засіданю в середу дня 2. червня о 4. годині по полудни.

Гірнична комісія, прибічної промислової ради прийняла вчєра внесенє, аверненє проти начерку закона, предложеного парламентови в справі виборів робітничких виділів та проти означеня людей для стороженя над безпечностю в гірництві. Комісія признала сєй начерк закона невїдповідним і висловила домаганє, щоби предложено новий начерк. Відтак прийнято

нагле внесенє дир. Бляшка з заявою, що в 182. § правительственной предлоги в справі зміни гірничого закона є невїдповідна з уваги на забезпеченє прав властителїв копалєнь.

Прийнято нагле внесенє дир. Шмічка за зміною правительственной предлога в справі зміни гірничого закона в сїм напрямі, щоби з постанов про речинєць винято з т. зв. „фрайшурфа“, які є злучені з територією властителїв копалєнь і надають ся до розширеня підприємства на будучє.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Відєнські дєвєники подають, що перше засіданє посольської палати відбудє ся дня 3. червця. В случаю, коли би до дня 20. червця не полагоджєно нормального бюджету, покажє ся потреба ухвалєня бюджетової провїзорії в формі наглого внесенєя. Соціяльні демократи будуть також голосувати за наглостію бюджетової провїзорії, щоби уможливити полагоду нормальної бюджетової провїзорії.

Congress. Centrum звїщає, що з польських і христ. суспільних кругів впливали послы на бар. Бінерта, щоби на першім засіданю палати звернув ся з заявом до палати, щоби обмежила ся до ухвалєня бюджетової провїзорії і щоби по тїм єї відрочєно на час переговорів перед осінню сєсїєю.

N. fr. Presse подає, що в справі основаня нових університетів в Австрії будє внесений ряд резолюцій. Резолюцію в справі основаня руського університету у Львові приймуть Німці з великою резервою. Німці заявили Русиянам, що в справі сєї резолюції примінять ся до поступованя Поляків.

Narod. Listy звїщають, що на засіданю Славянського Союзу дня 26. с. м. ухвалєно не ставити в бюджетовій комісії резолюції в справі університету на Мораві, позаяк Чєхи вважають обовязуючою резолюцію з минувшого року; однак головною причиною мало бути се, що не хотїли звертати ся о попертє до польського кола. Narod. Listy поясняють, що ся ухвала означєє зїрване дипломатичних зносин між Чєхами а польським колом.

Після оголошеного оповїщеня в Deutsche Korrespondenz ухвалєно односторонностию, що бюджет має бути слїдуючого тижня в комісії викінчений а звіт будє предложений палаті 7. червця. Рівночасно висказано бажанє, щоби бюджетові наради також в пленум могли бути скоро покінчені.

В четвер відбула ся австрійська рада міністрів. В політичних кругах впєвняють, що рада міністрів займала ся угорським начерком в справі полагоди пересилєня. Чутка іде, що начерку, поданого др. Векерльом, не прийняло австрійське правительство і що треба будє его змінити. В пятницю відбула ся в мешканю міністра Кошута угорська рада міністрів, на якій зложив президент кабінету др. Векерля звіт з своєї подорожі до Відня і подав до відома, що цїсар приймє в найближтїм тижня на послуханю міністрів Кошута і Андрашого.

Президент сойму Юст заявив, що оголошені в дєвєниках угодові предлоги зовсїм неправдиві. Як Кошут, так він і ціле сторонництво независимців противні такїй умові. Є виключєне, щоби сторонництво независимців пристало на продовженє банкового привїлею в якій небудь формі.

Орган сторонництва независимців оголошує заяву, що не істнує начерк, який мїг би числити на цопертє монарха і більшости, а центральний виділ сего сторонництва оголосив відозву в справі скликаня наради над самостійним банком. Нарада має відбутися 6. червця.

Заграниця.

Колиб прийшло ся вірити офіціяльним вістям, походячим з Царгорода, то можна набрати пересявідченя, що в Турєччині запанував завдяки молодотуркам загальний мир і лад. Одначє в супереч тим вістям надходять раз враз інші,

неофіційні вісти з різних сторін держави, які доносять про невдоволене, опір і заворушення та не зображають молодотурецького панованя, начебто було так тривким і спасенним, як се молодотурки старають ся вмовити в цілий світ. Строгість і нетерпимість, масові ув'язнення і засуди смерті, отсе зміст молодотурецького панованя. В столиці є они хвилево панамі, але на провінції мають они багато до діла з заворушеннями. Ані в Альбанії, ані в Малій Азії не вертає спокій, хоч досить вже голошено про єго повернення. З вістий, які надходять з Сирії, хоч они значно зладжені офіційними фразами, можна ясно бачити, що молодотурецьке пановане дуже там слабе.

До сих внутрішніх невідрадних обставин прилучають ся ще ввішні. Спир з Болгарєю ще не зовсім поладнаний. Кретенська справа виринає що раз то виразнійше наче страшне марево. Крета тисячу рамен простягла в сторону Греції, а ся сиріяє спорідненим островам, наскільки на се зівольє контролю опікунчих держав. Туреччина не хоче нічого чути про нову ампутацію на тілі держави, а впрям сему дав молодотурецький орган Tanin явними погрозами. Що Туреччина не завагала би ся доказати сего ділами, про се годі навіть сумнівати ся, а трагікомедія турецько-грецької війни з 1897. р. є наглядним доказом, по чий стороні була в данім випадку перемога. З другої сторони треба звернути увагу на се, що Туреччина так як би не мала ніякої флотії, отже не була би в можності боронити Крети, що брак грошей і внутрішнє невідрадне положенє і неясне становище держав не дадуть Туреччині спомоги, розвинути відповідно свою силу. Супроти сего положенє молодотурків не є до позавидуваня.

В політичних кругах панує обави, що після вицопаня європейських залог з Крети прийде там до кровавої внутрішньої боротьби, а наслідком сего до грізного пересилєня. Times радять, щоби кретенську справу поладнати на фінансовій основі, то є виплаченєм Туреччині відповідного відшкодованя. Сей проект подала була вже Франція перед кількома місяцями в своїм меморандумі. Англійське правительство застерігає ся, начебто оно згодило ся на прилуку Крети до Греції. Оно згодило би ся на се лише тоді, колиб Туреччина виступила з відповідною пропозицією, а іменно жертвувала Греції Крету за певне відшкодованє.

Просимо відговити передплату.

Новинки

— Календар. В неділю: руско-кат. і римокат.: *Св. Духа*. — В понеділок: руско-кат.: *Пресвятої Тройці*; римокат.: *Пон. Зелених свят*. — Віторок: руско-кат.: *Патрїкїя*; римокат.: *Нікодема*.

— Ексц. Єпископ Чехович виїхав нині на візитацію в дисцецію.

— „Автентическія розоблаченія“. Наші „істинно-русскія“ познакомили ся з гр. Бобринским, Гісовским, Львовим і другими Москвичами в Празі. Як відомо, явили ся там також о. Давидяк і др. Дудикевич. Перший уймав Москвичів своєю простотою, злученою зі свого рода елеганцією, а чи не найбільше тим, що не силкував ся говорити по московськи, другий викливав на них дивне враженє своїми гєстами, завертанєм очей та иншими театральними продукціями. Спеціально утікали Москвичі перед поцілунками д-ра Дудикевича, до яких він все був готов а які дали ся внаки одному старенькому Словинцеві, що при такім сердечнім поцілунку д-ра Дудикевича стратив остатного зуба, яким єго щокі були украшені. Облесність та всякого рода гєсти зродили в Москвичах пересвідченє, що др. Дудикевич мусить походити з Жидів. Се вони голосно висловляли, а др. Дудикевич, дізнавшись про те, назвав їх у своїм звіті з подорожи до Праги, зложенім перед „Народнымъ Совѣтомъ“ блягєрами і комівожерами. Запротестував против єго в місця пос. Глібовицький, який застеріг ся рівночасно, щоби в сей спосіб трактовано гостей, яких витано у Львові. Але ті „блягєри і комівожері“ стали накликувати в Росії суспільність, щоби она присіла „подяремной Руси“ з материяльними „пособіями“ і почали плести на сю ціль складки. Др. Дудикевич зрозумів, що ті „блягєри і комівожері“ мо-

жуть навіть єму стати в пригоді і тому з високом рішєв ся поїхати на сьвято Гоголя з ревізітою, забравши з собою свій штаб, а в єго числі навіть „гімназиста“ Кулявчика. Щоби надати собі більшої поваги, почав він в Росії титулувати себе не лише „предсѣдателемъ“ „Народнаго Совѣта“, але також головою „русскаго сеймоваго клуба“, хоть останній титул єму не належить ся. Щоби ще більше Москвичі з ним числили ся при евентуальных „пособіяхъ“, він називав себе також репрезентантом Буковини, против чого однак професор черновецького університета, др. Козак, рішучо застеріг ся. Найбільше уживав собі др. Дудикевич у всяких публичних промовах на „українцяхъ“, хоть останні були все супротив него джентельменами та доволі невизрадно говорили про єго „займи“ ітп. „сдѣлки“. Ів др. Дудикевич на „завтракъ“ одного „українця“, при обіді аж трєх, а на „ужинѣ“ пожирив цілу Україну..., якою ще, мабуть подавить ся. Плакав він також за Полаків, що подала для него о посольскій мандат, але в девірочних розмовах не пощадив рівнож своїх, а спеціально ред. „Галичанина“ Маркова.

Останньому не міг др. Д. простити сего, що він не хотів віддати „Галичанина“ в єго руки, назвав єго прислужником митрополита Шептицького і т. п., та довів до сего, що в Москві зложено над Марковом суд, в яким крім Бобринського, Гісовского та инших москвичів взяли участь „істинно-русскія“ паломники з „гімназистом“ Кулявчиком на чолі. Марков боронив ся перед замітами і засуд не запав, а коли вдруге скликано суд, Марков показав, по реценції „Руси“, судіям „задніи двери“ і на суд не явив ся. Мимо сеї нельояльності з сторони д-ра Дудикевича Марков остав на стільки благородним, що вставляв ся у гр. Бобринского за коломийским амбасадором, заявляючи виразно, що коли Москвичі єго не поратують, то дійде до катастрофи... Взагалі „істинно-русскія“ завели против самих себе такі інтриги, що один з найбільших приятелів коломийского амбасадора, др. Лев Алексєвич, почав від него відсувати ся а по дорозі сказав по халцацкі: „з нас така подла нація, що сором до неї признавати ся“.

Крім д-ра Дудикевича почали також инші паломники прибирати різні титули. Др. Маріян Глушєвич велів себе звати „поетом“ і „літератором“, так що здивований гр. Бобринский питав: „какой сь нево поэтъ?“ і просив, щоби єму назвали заголовки єго творів. Один з сідоглавих архієпископів присвоїв собі титул „предсѣдатель Русскаго Касина“ і т. п. Навіть госпожу Глушєвичєву рекомендував др. Дудикевич „жена славного літератора“. Та нехай себе здорові титулують, а ми розкажемо про три скандальні „прощєствія“, які лучили ся нашим „страдальцямъ“ ізъ подаремной Руси“. Сейчас після Гоголевого сьвята поїхав др. Дудикевич до Петербурга „пертракувати“ з гр. Бобринским, але сей забрав мати сьвідка. Коломийский амбасадор радив покликати на сьвідка „поета“ Глушєвича. Затеєграфував по него на своє нещастє гр. Бобринский. Кажемо на нещастє, бо хоть для „поета і літератора“ найнято комнату в „Сьверной Гостинницѣ“, то мимо сего він в ній не замешкав, лише завіз туди свою сунуругу, а сам з „чемоданом“ зайхав до приватного мешканя гр. Бобринского, найнятого в однім з „готелів“ на час засідань думи. Мешканє було тісне. Графиня крутила носом. Близкі знакомі графа Бобринского вказували „поетові“ на неприємність такого поведєня, однак також „поет“ вважав себе гостєм графа Бобринского і уступив з мешканя доєрва тоді, коли графиня заявила, що виїздить на дачу. Після такого „посрамленія“ літератор хотів поправити свою репутацию тоаством проголошєним в Кронштаті, але і тут єму не поталанило і прийшло до нового скандалу. „Поет“ виступив з промовою в честь російских офіцєрів, яких славив за їх хоробрість (чи під Душімою?) а при сій нагоді позволив собі на деякі неумісні порівнаня з австрійскою армією. Се викликало обурєнє. Офіцєри формально заглушили промову „поета“ окликами: „Такъ нельзя гаварить!“ і дали в сій спосіб „літераторові“ лекцію приличности. Російскі офіцєри, научені досьвідом з останних місяців, не дозволили іграти з честію товаришів по званю. Але, як не веде ся, то на всіх точках... Що почав яку інтригу др. Дудикевич, то Москвичі вітхали голосно: „Как жалко, что не приехал атец Давидяк“. Дудикевич палєнів зі злости і лютоости, бо о. Давидяк єго найтяжший ворог, а Давидякови більше вірять, як єму... Але найгірший „сюрприз“ лучив сч др. Дудикевичєви на кінці. Єго товариші-паломники вертали вже до домів, а він ще оставав в Петербурзі. Виїхала лише єго дочка а „папапа“ дозволив, щоби она взяла з собою до вагону, призначєного для Галичан, свої дві товаришки з петербурського інститута та їх бону. Кондуктор вагону мав поручєнє перевести до границі лише 18 осіб, та зі здивованєм начислив їх 21. Перечислав раз і другий та заявив, що три особи мусять „выпросить“, чи „выбросить...“ Скандал „Бариншєв“ їхали без грошей. Треба було склатись на білєти... Навіть Кулявчик дав „полтинника...“ А коломийскому амбасадорові здава-

ло ся, що штука вдасть ся.. Приїхали паломники до Львова і носи поспускали... Якже вас витали? — питаю одного. — Та що нам з тих витанк, відповів, коли нас всіх мають за жебраків... Они там читають не лише передруки з „Руслана“ в „Галичанинѣ“, але навіть самого „Руслана“ з єго „разоблаченіями“ про „засѣданія“, „займи“ і прочія... „Ужасъ, та й ще раз ужасъ!“

— „Русская“ прєса а рускє духовєнство. „Галичанин“ (ч. 108) накинув ся в статі п. з. „Будущіє ли сьвященники или-же украинскіє агитаторы“ на духовну львівську семінарию. Побіч якихось „аномалій“ добачив „Галичанин“ ще і то, що семінария не виховує сьвященників, а практичних агитаторів. Про вихованє в семінарії вже нераз говорєно (Гл. „Нива“ ст. 89—91, 255—6; „Руслан“ ч. 94). Наші читачі знають, що в семінарії віє щиро-католицький дух, який не милій ані сьвященникам з „Діла“ ані з „Галичанина“. Ректоратови ходить о то, щоби виховати передовсім добрих католицьких сьвященників, а відтак і добрих руских патриотів. Одно другого не виключає. Давно, — пше вчєрашний „Галичанин“ — ходили питомці з проповідями по львівских церквах, нині ходять до читальнях в агітаційних цілях, опускають вєчєрню, приходять до дому близько півночі. Раз дали навіть концерт. Тим відкопують питому повагу дотичних парохів, коли в їх парохії пропагують ненависть до „руссаго“. — Що питомці не голосять тепєр проповідій по церквах, то не велика страта. До львівских проповідій треба лучших сил, як питомець. Самі питомці нічо на тім не траять. Они голосять проповіді три рази в тиждєнє в семінарії. Правда, питомці — але в малєнькім числі — ходять по читальнях, але звичайно вертають до дому перед 9-ою год., щоби вислухати точок до розважаня. В читальнях не сїють ненависти, не агітують за політичними партіями, але поучають зібраних про такі річи як звичєне Шашкевича, про воздух, і т. п. Чи ліпше, щоби ту просьвітну роботу взяли в свої руки „поступовці“? Просьвіта в такім дусі більше принесе Богу слави, як уїме єї опущєнє одної вєчєрні. Питомці суть далєкі від підкопуваня поваги пароха, против розумної інструкції пароха они певно не виступлять. Але відчати на політичні теми не мають нічого спільного з повагою пароха. Данєм одного концерту хіба ще зовсім питомці не розминуть ся зі своїм покликанєм, не стануть „попиками-радикалами“. Материял на таких не має місця в семінарії, о тім будьтє пересвідчені, гаспада! Очищуванєм з „кацапів“ семінария не займає ся, бо то не від неї залежить. До семінарії приймають Ординарїати, які хіба ніхто не посудить о партійну загоностість. Єслиж з семінарії хто вилєтєть, то за провиню, без найменшого зглядю на єго партійні пересвідченя. Єслиж „кацапів“ в семінарії мало, то тому, що мало їх виходить з гімназій, часто і ті, що виходять такими, переходять оїсля в український табор. Але до того не змушує і не склонює настоятельство семінарії, яке є за надто поблажливе для „кацапів“. Чи „русским“ позволено би ходити по читальнях Качковского? — не знати, треба би попробувати. Але портрєти апостата Наумовича на читальняних стїнах, „Галичанинѣ“ з „Русс. Словом“ на читальняних столах не дуже то лицовали би з присутностію катол. питомців. Читальні в руках табора, який гостить Бобринского, того самого, що бачить в „русскім“ духовєнстві заштїтника „русскої“ віри, табора, що висилає представителів на параді в Москву та Петербург, а ті волочать ся по православних церквах, табора, що вічно вдвєлений на північ — в такі читальні не дуже то й можна пускати питомців. В тім самім числі згадує „Галичанинѣ“, що „славянство, исповѣдующєє православіє особєнно не по душѣ іезуитамъ“. Оно певно не по душі і ректоратови католицької семінарії...

— Вислїд конкурсу для калєндара „Просьвіти“. Секція артистично промислова Головного Виділу Тов-а „Просьвіта“ як жүгу конкурсу на зладженє заголовного листу для калєндара „Просьвіти“ признала зпоміж 16 надісланих проєктів нагороду в сумі 100 К проєктови „К.“ п. В. Кошкоє ві Сокаля, крім того висказалась похвально про проєкти „Гуцул“ п. А. Монастирського, „Новий Рік“ п. О. Недільского і „На суд“ п. Льва Левиньского. Головний Виділ ухвалив проєкти „Гуцул“ і „Новий Рік“ закупити для свого евентуального ужитку. Ненагороджені, зглядю незакуплені проєкти можна відібрати в канцєларії Товариства, в годинах урядових.

— Рускі послы у міністра просьвіти. Рускі члєни бюджетової комісії Васильєво, Олесницький, Цєглиньскій, Колєса і Дїєстрянскій були онді у міністра просьвіти гр. Штірка на двогодинній конференції. Предметом конференції була справа руського уїверситєту та галицькі і букованьскі шкільні справи.

— Здобутки буковинских Русинів. Сими днями одержав бар. Гормузакі від міністра просьвіти гр. Штірка телеграфічєве повідомленє, що з новим шкільним роком має наступити поділ учительської семінарії в Чернівцях на три відділи:

руський, румунський і німецький. Стало ся се заходами руских послів в Буковини.

— Ватага опришків перед судом. Як ми вчера в телеграмах завзначили, перед судом присяжних в Коломиї розпочала ся розправа проти 8 осіб, обжалованих о крадіжці і розбої, або о участь в тих злочинах. Акт обжалованя представляє справу ось як: Для 15. грудня 1908 коло 2. год. в ночі Кирило Буковський, Володимир Гомик і Стефан Величко влізли вікном до мешканя о. Йосифа Смеречинського в Воскресінцях і викрали 2 подушки, 2 ковдри, 2 капи, кримську шапку, рукавиці і футро, разом всьо вартости 120 К. Бук і Гом. признали ся до крадіжки і заявили, що Величка при тім не було. За участію Вел. промовляе обставина, що він продав подушку з тої крадіжки своїй сестрі Олені Михайлюковій. В ночі 11. лютого 1909 Бук і Гом. перебрані за коминярів, уоружені в револьвер і штилет, влізли до мешканя Божени Филипович і єї сусіда Онуфрея Гуйвана та викрали через вікно всьо, що дало ся забрати, разом вартости 1.798.60 К. Коли сплячі в тім мешканю хлопці Олекса Филипович і Іван Рибарук пробудили ся, а Рибарук хотів утікати, Бук повалив єго на землю і загрозив штилетом. Часть скрадених річей вислали злочинці до батька Буковського Корнила, властителя фільварку в Цуцилинї, яко біле Александра Гомика, нар. учителя в Трачу, а 2 подушки і будильник післали до Алекс. Гомика, який їх продав. Алекс. Гомик і Корн. Буковський винні є, що по арештованю ватаги укривали вкрадені річі, хоч знали про їх походжене. В ночі на 2. марца 1909 Кир. Буковський, Волод. Гомик і Ст. Величко обікрали Нухима Швєнфа, кантияра в Коломиї, де забрали 200 К готівки, фляшку руму, вудженину, ріжну одіж, 2 годяники, ланцюшки, коралі і т. д. В ночі на 7. марца с. р. Буковський і Гомик влізли до мешканя о. Семєна Павлюка, пароха в Пядиках, а Величка поставили на сторожі. Пробудженій п-ї Павлюковій загрозив Буковський сокирою. Потім сягнув рукою під подушку о. Павлюка, а коли о. Павлюк спіймав єго за руку, Буковський приложив єму револьвер до грудий і загрозив: „пусти руку, давай гроші, бо згинеш!“ Тимчасом Гомик пошукував за грішми. Забрали срібло і футро, вартости 659 К, відійшли і загрозили о. Павлюкови смертю, если би хотів їх слідити. Плян до сеї грабіжки уложили разом з Павлом Дроздовским, який відтак переховував у себе скрадені річі. В ночі на 8. марца 1909 року Буковський, Гомик і Величко, замасковані, вломали ся до спальні паньства Русинів в Корничи. Коли о. Русин пробудив ся, Гомик вхопив єго за руку і грозячи револьвером, жадав грошей. Потім витягнув з кишені о. Русина пуларес зі 100 К в банкнотах і 10 до 20 К дрібними. Тимчасом п-ї Русинова наробила крику і вирвалась з рук Буковського, лишаючи в єго руках жмут волосся, за яке Бук. держав. Злочинці утікли, лишаючи в городі два клунки зі зрабованими річами, як 2 ковдри, капу, стереоскоп, 2 подушки, коцик, барометр і інші сальонові дрібниці, вартости 200 К. До сєго нападу злочинці признали ся, але заявили, що лише крали, а не допустили ся насильства. Павло Дроздовский помагав їм купувати маски на лице. Кирило Буковський і Олек. Гомик обжаловані є також о неправне застріленє серни в Цуцилинї, якої половину взяла мати Буковського, а єго батько був при тім присутній. Кирило Бук. обжаловує прокуратурия також о крадіж ровера на шкоду Маркуса Найбергера. Брат Кирила Николай Буковський, ученик єпископської школи в Сьвїонтниках, зладив єму витрихи і поробив нагрудні панцарі. Ватагу викрито привадково. Дроздовский мешкав у строїтеля фортепанів Кучабинського. Сєй заглянув раз через розколиню до скринки Дроздовского і побачивши там срібло, довів поліції. При ревізії найдено плян розкладу помешканя о. Майковського, пароха в Квяждворя, куда злочинці мали небавом вибратися з яничими відвідинами.

— Вістки з Угорскої Руси. Унгварский єпископ Юліян Фірцак обходив дня 26. с. м. 18. роковини своєго вступленя на єпископский престол. — В Пряшеві будуть вести дівочий інститут рускі монахині, яких чин доперва мають там завести. — Унгварска „Наука“ доносить також, що народний учитель Іван Добра в Доробратові (коло Берега) учив в зимі неграмотних письма і читаня. На науку ходило 47 осіб. На іспит прибула вся інтелігенция з околиці і заступники властей. „Наука“ не пише, чи учено руского чи малярского язика.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Бучачи. (Саля літна в парку. Початок точно 7 1/2 вечером. Білети продає ранше торговля Вл. Ротенянского а від 6. години вечером каса театру).

В неділю дня 30. мая „Ой не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях М. Старикого.

В понеділок дня 31. мая „Продана наречена“, опера в 3 діях Ф. Сметани.

Ві второк дня 1. червня „20 днів тюрми“ фарса в 3 діях Геннекена і Вебера.

В четвер дня 3. червня „Фавст“ опера в 5 діях Гунода.

— Просьба до добрих сердець о скору поміч. Дуже бідний приватист Русин, асентерований до війська, мусить здавати сєго року перед феріями вступний іспит а по феріях матуру, бо наколи сєго не зробить, або зробить без успіху, грозить єму трілітна військова служба. Потребує на такси — до вступного іспиту 24 К, а до матури 48 К, разом 72 К, — та й дещо на прожиток, щоби доповнити собі, вже таки конче у Львові, при умові помочи товаришів потрібні відомости. Тож з огляду на близький речинець іспитів просить ся нашу суспільність, щоби прийшла з підмогою сєму бідному приватистови. Поручаючи єго увазі милосерних сердець, приймає ласкаві датки Адміністрация „Руслана“.

Телеграми

в дня 29. мая.

Відень. Міністер судівництва вніс в палаті вельмож проект закона що до скорочєня часу судової практики з 3 на 2 роки, щоби сич чинном зарадити недостаткови судів головно в Галичині.

Відень. Цісар санкціонував ухвалений гал. соймом закон що до вилучєня Березова середного з Березова вежного і утворєня окремої громади „Березів середній“.

Петербург. Кажуть, що если би в думі не перейшов проект вилучєня Холмщини в окрему губернію, то дума буде розвязана.

Церковні річи

КРАСНІ І ДЕШЕВІ ПРОДАЄ

„ДОСПІВАН“

основана руским духовєнством — в Станиславові при ул. Смольки ч. 1, а у Львові при ул. Рускій ч. 20 (в каменіці „Дністра“).

Там діставє ся ріжні фєлони, чаші, хрести, ліхтарі, свічники, таці, патеріці, кивоти, плащениці, образи (церковні і до комнат), цвєти і всякі другі прибори. Також приймають чаші до позолочєня і ризи до направи.

Удїл виносить 10 К (вписове 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (15—?)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 31. мая 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до виробу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цєгол 1500 до 3000 штук денно.

На складі:

Дім комісово-тоговельвий

І. Зубика

18(7—?) Львів, ул. Млиарска ч. 2.

РУСИНІ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-русної фабрики Євгена Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую:

Свій до своєго!

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару“ у Львові і Стрию.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенєх з р. 1878.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручєня податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2,848.890—

Удїли членські К 262.994—

Позички уділені К 3,396.002—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30G	9:55B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
„ Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
„ Курович	—	—	11:19	—	9:39
„ Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гяшеві	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	8:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35‡
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50G	8:24B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
„ Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
„ Курович	—	7:18	—	2:52	—
„ Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Посніпні поїзди печатані товєстим друком. — *) Лише в неділі і свята від 15/6 до 18/6. А) Лише в неділі і свята від 1/7 до 31/8. — Б) Лише в неділі і свята від 1/9 до 30/9. — В) В неділі і свята а від 1/10 до 30/10 щодєнь. — Г) Щодєньно від 1/7 до 31/8. — З) Лише в неділі.